

MUSEU
DEL TER

MUSEU DE LA CIÈNCIA
I DE LA TÈCNICA DE CATALUNYA

Ajuntament
de Manlleu

Us presentem la memòria d'activitats de l'any 2016 del Museu del Ter. Una memòria és un document complex, perquè ha de resumir breument les activitats d'una institució durant tot un any de funcionament, 365 llargs dies. I de cada activitat ressenyada en voldríem explicar moltes més coses de les que podem! És, a més, més fàcil parlar d'aquelles activitats que han tingut una repercussió pública i que han deixat un rastre en forma de notes de premsa, xarxes socials, notícies a la web, materials de difusió... que d'aquelles que, tot i la seva rellevància, difícilment surten durant l'any de les parets del museu, com la recerca, la documentació, l'atenció a investigadors, l'acció educativa, etc. La memòria que teniu a les mans, o més ben dit, a la pantalla, intenta anar més enllà d'allò més evident en el dia a dia.

L'interès principal de la memòria anual d'un museu sol ser inevitablement el nombre de visitants. Trobareu desglossades aquestes dades, i també trobareu altres dades quantificades i d'interès per entendre l'activitat del Museu del Ter durant l'any 2016. Però ens agradaria assenyalar que un museu com el nostre és més que un museu, si entenem aquesta institució limitada a la idea tradicional d'un edifici que acull una col·lecció d'objectes d'interès en una exposició permanent visitable. El Museu del Ter va més enllà d'aquest concepte. Bona part de les seves activitats es desenvolupen més enllà dels murs de la fàbrica de can Sanglas (seu del Museu del Ter), amb una mirada àmplia sobre el patrimoni cultural i natural (més enllà de les col·leccions) i que adreça les seves activitats als visitants, sí, però també pendent i implicat amb el teixit social que l'acull. Per això, el concepte tradicional de "visitant" és limitat per avaluar l'impacte del Museu en el seu entorn. Tot i això, no renunciem a oferir-vos un seguit de dades que ens permetin la sana finalitat de l'avaluació.

Mirem d'intentar-ho!

El Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis del Museu del Ter es vincula a la UVic

Aquest ha estat un any important per a l'arquitectura institucional del Museu del Ter amb la incorporació del Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis (CERM) a la UVic. El CERM, creat l'any 2001, és un component originari del Museu del Ter, i des de l'1 de setembre de 2016 està associat a la Universitat de Vic (UVIC-UCC). Tot i això, segueix vinculat igualment al Museu del Ter, on és la seva àrea ambiental. El CERM té com a finalitats l'estudi, la difusió i la conservació del patrimoni cultural i natural del riu Ter i, per extensió, els altres rius mediterranis. Concretament, treballa en recerca, associada a l'avaluació de l'estat ecològic i la biodiversitat de rius i estanys, custòdia del territori, conservació i restauració ecològica de rius i estanys, educació ambiental i col·lecció de ciències naturals.

**EL CERM TÉ COM A FINALITATS
L'ESTUDI, LA DIFUSIÓ I LA
CONSERVACIÓ DEL PATRIMONI
NATURAL DEL RIU TER**

CERM
Centre d'Estudis
dels Rius Mediterranis
UVIC | UVIC-UCC

La col·laboració territorial i el treball en xarxa

El Museu del Ter és un servei de l'Ajuntament de Manlleu. Tot i això sempre ha treballat amb vocació de servei a les institucions del nostre entorn territorial en l'àmbit del patrimoni cultural i natural. Com es pot veure en aquesta memòria, bona part de les activitats del Museu superen les fronteres administratives

a aquesta col·laboració en el nostre entorn, però també a la participació en xarxes com el Sistema del Museu de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya, l'Observatori del Patrimoni Etnològic i Immaterial, la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona o la Xarxa de Custòdia del Territori

LES ACTIVITATS DEL MUSEU SUPEREN LES FRONTERES ADMINISTRATIVES DE MANLLEU I S'ESTENEN PELS MUNICIPIS DEL NOSTRE ENTORN

de Manlleu i s'estenen pels municipis del nostre entorn. Hem pogut desplegar aquestes activitats gràcies

La colònia de Borgonya

Un dels espais gestionats pel Museu del Ter és la colònia industrial de Borgonya, en col·laboració amb l'Ajuntament de Sant Vicenç de Torelló. Enguany la colònia ha acollit 1.656 persones en visites guiades per a escoles i grups.

1656
visitants

El projecte de custòdia fluvial "Riberes del Ter"

El Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis - Museu del Ter impulsa des de l'any 2009 el projecte marc de custòdia fluvial "Riberes del Ter" (www.museudelther.cat/riberesdelter), que promou la conservació i restauració del riu Ter i els seus afluents. Destaca, del 2016, l'acte del 28 de juliol, celebrat a l'Ajuntament de Manlleu, de signatura de l'adhesió del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat de Catalunya al conveni marc "Riberes del Ter", del qual ja formaven part els ajuntaments de Manlleu, Torelló, Sant Vicenç de Torelló, les Masies de Voltregà, Vic i Sant Julià de Vilatorrada. En conjunt, ja inclou la custòdia sobre 74,1 hectàrees a la conca Ter.

74,1
hectàrees

El compromís amb l'educació, una prioritat del Museu del Ter

Han participat de les activitats i projectes educatius organitzats pel Museu del Ter 9.219 alumnes. D'aquests, 7.000 han participat en algun dels tallers, sortides i visites de l'oferta educativa del Museu, ja sigui sobre la història de la industrialització o sobre la biodiversitat del Ter i dels rius mediterranis. El 58% d'aquests alumnes procedeixen de la comarca d'Osona i el 42% restant procedeixen de la resta de Catalunya. La implicació del Museu del Ter amb l'educació va més enllà de les activitats didàctiques ofertes als centres. El Museu és també un espai de pràctiques per a alumnes, des de les aules obertes de secundària fins a les pràctiques universitàries. És també un àmbit per al desenvolupament de l'aprenentatge-servi i un soci dels centres educatius en projectes molt variats.

Projecte Instituts Vora Ter

El projecte Instituts Vora Ter és un projecte intercentre, col·laboratiu i de servei a la comunitat. És promogut pel Centre de Recursos Pedagògics d'Osona, els Plans Educatius d'Entorn del Voltreganès, Roda de Ter i Manlleu, i compta amb la col·laboració del Museu del Ter. Els alumnes dels instituts de Torelló, les Masies de Voltregà, Manlleu i Roda de Ter han desenvolupat en els últims cursos, a partir del mètode científic i amb tot el rigor que requereix el treball de camp, estudis centrats en diferents aspectes del riu Ter com la vegetació, els animals aquàtics, els índexs de qualitat del riu o l'anàlisi de l'aigua. L'11 de novembre, al Museu, els alumnes van presentar i compartir davant dels alcaldes, regidors i altres agents de la comunitat els estudis i treballs que han estat fent amb el riu com a punt de mira.

Projecte MagneTer. El Museu es converteix en aula de l'Institut del Ter

Enguany hem iniciat un projecte nou amb l'Institut del Ter de Manlleu, el projecte MAGNETER, inspirat en el model educatiu de les escoles Magnet, originari del Estats Units. Les escoles Magnet es caracteritzen per una especialització curricular que dona identitat al centre i en promou l'atractiu innovant curricularment i pedagògic. Les escoles Magnet estableixen partenariats amb institucions o entitats de la comunitat, com ara museus, centres de recerca, escoles de música o idiomes, etc. El mes de setembre de 2016 es va signar el conveni entre el Departament

d'Ensenyament i l'Ajuntament de Manlleu per al desenvolupament d'un projecte que es va estar preparant durant tot el curs 2015-2016. Amb el projecte MAGNETER el Museu es converteix en una aula més de l'Institut del Ter.

EL PROJECTE MAGNETER ESTÀ INSPIRAT EN EL MODEL EDUCATIU DE LES ESCOLES MAGNET, ORIGINARI DEL ESTATS UNITS

[El dia 28 de setembre de 2016 es va signar el conveni amb la presència d'Àlex Garrido, alcalde de Manlleu, i Neus Llobet, directora General d'Educació Secundària i Batxillerat.]

[Una de les activitats vinculades al MAGNETER ha estat el projecte RestauraTer. En la mateixa línia que el projecte Faig desenvolupat amb La Salle, un grup d'alumnes de l'Institut ha afrontat la restauració d'un conjunt d'objectes de la col·lecció del Museu. El procés va acabar amb una petita exposició dels objectes i del procés de treball.]

La setmana ambiental

La setmana ambiental de Manlleu s'organitza des de l'any 2007, conjuntament, entre el Museu del Ter i el Servei de Medi Ambient de l'Ajuntament de Manlleu. El 2016 la setmana ambiental es va dur a terme del 7 al 13 de març. Va comptar amb la participació d'uns 500 alumnes i les activitats es van centrar en el bosc de ribera. Al bosc del Gelabert, a la riba del Ter riu avall de Manlleu, l'activitat,

per a alumnes d'ESO, va consistir en la preparació d'esqueixos que l'endemà més de 260 alumnes d'escola bressol, infantil i primària van plantar al viver d'arbres de ribera de l'Arborètum. Complementàriament, alumnes d'ESO es van encarregar de plantar al bosc de ribera del Gelabert plançons d'arbres autòctons crescuts al viver durant tot un any. Una altra activitat, també per als alumnes d'ESO, va ser el control de les espècies arbòries invasores a la platja del Dolcet, riu amunt de Manlleu.

Finalment, es va dur a terme una matinal de voluntariat al bosc del Gelabert, per conèixer els valors naturals d'aquest bosc de ribera excepcional i, també, s'hi van eliminar espècies invasores (bàsicament acàcies i ailants) per contribuir a la seva conservació.

500
alumnes

Projecte Faig d'aprenentatge-servei amb La Salle de Manlleu

Un exemple de la col·laboració amb els centres ha estat per tercer any consecutiu la col·laboració amb La Salle de Manlleu en el projecte Faig d'aprenentatge-servei. Enguany entre els mesos de febrer i juny dos grups de 5 alumnes cada un han afrontat cada un la restauració d'una màquina de les col·leccions del Museu del Ter amb el suport i assessorament dels nostres tècnics en 19 sessions. Enguany, les màquines restaurades han estat dos aspis, típiques màquines de la filatura que passaven el fil de les bitlles a les troques. Gràcies a la seva tasca el Museu pot treballar en la consolidació de les col·leccions

19
sessions

“Desvetllem la memòria” Catalogació col·lectiva de fons fotogràfics

El Museu del Ter és dipositari de diverses col·leccions de fotografia històrica. La documentació d'alguns d'aquests fons es desenvolupa gràcies a processos participatius de catalogació col·lectiva. Ha estat el cas dels fons de Rafael Rueda, amb el desenvolupament de les sisena i setena edició del taller “Desvetllem la memòria del fons fotogràfic Rafael Rueda”. Enguany també hem treballat en la documentació amb aquest procés participatiu del fons de Josep Costa “Dientes”, de Sant Hipòlit de Voltregà. Aquest any també hem fet un assessorament a l'Ajuntament de Sant Bartomeu del Grau per a la realització d'un taller de fotografia històrica.

3320

fotografies
documentades

**LA DOCUMENTACIÓ
D'AQUESTS FONS
ES DESENVOLUPA
GRÀCIES A PROCESSOS
PARTICIPATIUS DE
CATALOGACIÓ COL·LECTIVA**

[En aquests processos de catalogació col·lectiva hi participen ciutadans coneixedors dels contextos d'aquests fons que s'impliquen en la identificació i documentació de persones, llocs, activitats...]

Les dones del tèxtil protagonistes a l'espectacle Bates Blaves

Bates blaves és el títol de l'espectacle que les nits d'estiu s'ha pogut veure al Museu produït conjuntament amb la companyia Corcia Teatre.

Aquest any hem proposat a l'espectador reflexionar sobre la importància del paper protagonista de les dones en la nostra història industrial. Un paper sovint oblidat i menystingut i que des del Museu del Ter volem posar en valor com a part significativa de la nostra memòria col·lectiva. Però també per aportar

elements de reflexió sobre el present, ja que encara queda molt camí per recórrer en la lluita per la igualtat de gèneres. L'espectacle es va poder veure les nits de divendres i dissabte entre l'1 de juliol i el 12 d'agost. Degut a l'èxit es van fer dues representacions més els dies 28 i 29 d'octubre. També es van fer representacions per als diferents centres de secundària de Manlleu i el Voltreganès. 1426 espectadors han gaudit enguany de Bates Blaves.

VEURE VÍDEO

AQUEST ANY HEM PROPOSAT A L'ESPECTADOR REFLEXIONAR SOBRE LA IMPORTÀNCIA DEL PAPER PROTAGONISTA DE LES DONES EN LA NOSTRA HISTÒRIA INDUSTRIAL

1426
espectadors

Visites teatralitzades "L'esperit del Ter"

Un dels clàssics del Museu són les visites teatralitzades acompanyades o per en Quim o per l'Assumpta, personatges que representen antics treballadors de can Sanglas. Enguany s'han fet 36 representacions per a 833 visitants.

833
visitants

A. Batllori Jofré en 100 + 1 dibuixos a Manlleu

Aquesta mostra commemorava els 100 anys del naixement del dibuixant Antoni Batllori Jofré, que per estil i per esperit va pertànyer a la generació dels grans dibuixants catalans del primer quart del segle XX, els Junceda, Opisso, Cornet, Apa... Col·laborà en gran quantitat de revistes: *TBO, Jordi, Pocholo, Atalaya, La Família, Ling-Ling, El Tarlà, Els Infants, Ave María*... Va il·lustrar llibres, va fer retrats, pergamins, cromos, auques, goigs, exlibris... La mostra va arribar a Manlleu per la intensa i singular relació que l'artista va mantenir amb la ciutat a través de la Fonda Torres. Aquest establiment va cedir algunes obres molt singulars per a l'exposició. Coincidint amb la mostra es fer la presentació d'un llibre sobre l'artista a càrrec del seu fill, el també ninotaire Toni Batllori. Es va poder veure entre l'11 de febrer i el 10 d'abril.

30 anys de la Peña Flamenca de Manlleu

Amb motiu del 30è aniversari de la Peña Flamenca de Manlleu l'entitat ha organitzat, conjuntament amb el Museu del Ter, una mostra dels 30 cartells dels festivals flamencs de Manlleu. La mostra, després d'haver estat exposada a la sala d'exposicions de Can Puget, es va poder veure també al Museu entre el 3 de juny i el 3 de juliol.

El Ter mor al Mediterrani, de Sergi Cámara

Aquesta exposició ens va acostar a la terrible situació dels refugiats amb imatges preses a les illes gregues de Lesbos i Kos pel fotògraf documentalista Sergi Cámara, i volia ser un crit per reclamar un passatge segur per a les persones refugiades, una via segura que no els obligui a tirar-se al Mediterrani, arriscant així la seva vida i la dels seus familiars. La xifra de morts al Mediterrani ha anat augmentant dia rere dia, i n'ha convertit les aigües en una autèntica fossa comuna on han perdut la vida més de 30.000 persones des de l'any 2000. L'exposició va ocupar les façanes exteriors del Museu i es completava amb un conjunt de 10 fotografies flotants sobre el riu Ter. Es va poder veure durant el mes d'agost.

UN CRIT PER RECLAMAR UN PASSATGE SEGUR PER A LES PERSONES REFUGIADES

Una història a la intempèrie: les fàbriques de Gallifa

L'enderroc de bona part de les fàbriques de Gallifa ha suposat la pràctica desaparició d'un dels conjunts industrials més importants del Voltreganès. Amb aquesta exposició hem recuperat la història centenària d'aquest espai ara abandonat, i que en bona part va marcar el ritme de la vida quotidiana al Voltreganès. L'origen és un treball de recerca de la historiadora Marina Cirera en col·laboració amb el Centre d'Estudis del Voltreganès i el Museu del Ter. Es va poder veure a l'Ajuntament de les Masies de Voltregà del 12 de febrer al 30 de maig.

La fotografia de Cintet Rifà Anglada. Una mirada etnogràfica. 1900-1930

El Museu del Ter va produir una exposició sobre el fons fotogràfic de Cintet Rifà Anglada (Manlleu 1879 - Barcelona 1938). Un fons de gairebé 3.000 fotografies, plaques de vidre, principalment estereoscòpiques, preses entre l'any 1900 i l'any 1930 aproximadament, de les quals 130 es van poder veure a l'exposició. Jacint Rifà Anglada va néixer a Manlleu l'any 1879 en una família d'industrials del tèxtil. En aquesta exposició es destaca la característica més valuosa de la fotografia

de Cintet Rifà, la mirada etnogràfica. El Fons fotogràfic de Cintet Rifà està dipositat a la Biblioteca de Catalunya. L'exposició es va poder veure al Museu del Ter entre el 21 de juliol i el 30 de setembre i al Cercle Artístic de Sant Lluc, a Barcelona, entre el 12 i el 30 de desembre.

UN FONS DE GAIREBÉ 3.000 FOTOGRAFIES, PLAQUES DE VIDRE, PRINCIPALMENT ESTEREOSCÒPIQUES, PRESES ENTRE L'ANY 1900 I L'ANY 1930 APROXIMADAMENT

Un any per reivindicar la figura d'Antoni Pous i Argila en el 40è aniversari de la seva mort

El 6 d'agost de 2016 va fer 40 anys de la mort d'Antoni Pous i Argila (Manlleu, 1932 – Barcelona, 1976),

VA MORIR PREMATURAMENT ALS 44 ANYS, I ENS VA DEIXAR UNA BREU PERÒ INTENSA OBRA POÈTICA

poeta, pedagog, traductor, activista cultural.. Per recordar i reivindicar la seva figura ens vam unir un conjunt d'institucions i entitats osonenques: l'Ajuntament de Manlleu, mitjançant la Biblioteca Municipal de Manlleu i el Museu del Ter, l'Ateneu de Manlleu, el Serveis Territorials de Cultura de la Generalitat de Catalunya a la Catalunya Central, la Universitat de Vic-UCC, mitjançant Fem UVic-UCC Territori i la Càtedra Verdaguer, l'IES Antoni Pous i Argila i el Patronat d'Estudis Osonencs. La trajectòria vital d'Antoni Pous va coincidir de ple amb el difícil període de recuperació de la

llengua i la cultura catalanes, amb les quals es va comprometre sense reserves, des dels anys de formació al Seminari de Vic, fins a la seva etapa final a Tübingen i Zuric, passant per les estades a Sant Hipòlit de Voltregà, Roma i Igualada. Va morir prematurament als 44 anys, i ens va deixar una breu però intensa obra poètica, unes traduccions pioneres d'alguns escriptors clau de la tradició germànica moderna i innumerables iniciatives en favor de la dignificació i la difusió del català i la literatura escrita en aquesta llengua, els fruits de les quals encara perviuen.

100 anys del naixement del manlleuenc Francesc d'Assís Pujol. L'hem recordat amb l'exposició "F. d'A. P. Dibuint Manlleu"

Francesc d'A. Pujol (Manlleu, 1916-1999) va ser un personatge polifacètic. Al llarg de la seva vida va experimentar un munt de disciplines. Pintor, escriptor, director teatral, escenògraf... que el van portar a ser un referent en la vida cultural i social del Manlleu de la segona meitat del segle XX. L'exposició s'ha acostat a la seva figura a través d'una de les seves principals activitats: el dibuix. Amb un tema principal: Manlleu. Es va poder veure a la sala d'exposicions de Can Puget del 5 al 26 de novembre i al Museu del Ter del 24 de desembre de 2016 fins al 29 de gener de 2017.

6a Mostra Internacional de Cinema Etnogràfic

Per quart any consecutiu, el Museu ha participat en la Mostra de Cinema Etnogràfic de la Direcció General de Cultura Popular. Com cada any, amb una clara voluntat territorial, les 11 sessions de la mostra s'han coorganitzat amb altres entitats i s'han portat a terme en diferents localitats (Manlleu, Vic, Calldetenes, Borgonyà, Taradell, Torelló, Roda de Ter, Ripoll i la Vall d'en Bas). La Mostra, a banda de la divulgació de documentals actuals, és també una forma de visualitzar i incentivar la recuperació d'antigues filmacions amb interès etnogràfic. Una iniciativa per donar a conèixer i posar en valor el nostre patrimoni etnogràfic.

La recerca etnològica protagonista a la jornada Cultura Viva

La jornada "La recerca etnològica a la Catalunya Central" forma part del programa Cultura Viva, que és una iniciativa de l'Observatori del Patrimoni Etnològic i Immaterial i que té com a objectiu comunicar els resultats de les recerques científiques sobre temes etnològics que es fan a Catalunya. És la IV edició que s'organitza des del Museu del Ter i en aquesta ocasió es va fer el 19 de novembre al Museu de la Torneria de Torelló.

597
espectadors

Cicle de sortides naturalístiques: “Descobreix els sistemes naturals”

El Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis - Museu del Ter, conjuntament amb el Grup de

12 ACTIVITATS CENTRADES EN LA DIVULGACIÓ DEL CONEIXEMENT DE LA GEOLOGIA, LA FAUNA I LA FLORA

Naturalistes d'Osona i l'Escola Politècnica Superior de la Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya, amb la col·laboració del Grup d'Anellament de Calldetenes-Osona, la Diputació de Barcelona i el Museu de Ciències Naturals de Barcelona, organitzen des de fa uns anys un seguit d'activitats, bàsicament sortides naturalistes, totes gratuïtes i obertes a tothom. L'edició de 2016 del cicle “Descobreix els sistemes naturals” ha inclòs un total de 12 activitats centrades en la divulgació del coneixement de la geologia, la fauna i la flora, amb una participació d'un total de 355 persones. En el programa del 2016

destaca la celebració del primer Bioblitz a Osona, un esdeveniment de descoberta de la biodiversitat que promou el Museu de Ciències Naturals de Barcelona, entre d'altres museus d'Europa. En un període de 24 hores, voluntaris acompanyats de naturalistes experts en un diversos grups biològics de flora i fauna van recollir mostres, van fer fotografies i van identificar un gran nombre d'organismes (un total de 152 espècies diferents) en un espai singular: el riu Ter al meandre del Gelabert de Manlleu.

355
participants

El Museu del Ter, un espai de trobada

Al museu, especialment a l'Auditori Roca, hem acollit una gran quantitat de cursos, reunions i altres activitats organitzades per entitats de la ciutat i del territori. En total 3.304 persones han passat per les nostres instal·lacions consolidant l'equipament com un dels centres neuràlgics de la vida social i cultural de Manlleu.

3304
persones

Activitats per conèixer el nostre entorn

L'oferta d'activitats i visites per conèixer el Museu del Ter i el seu entorn ha estat àmplia i variada durant l'any 2016. A les visites guiades a l'exposició permanent i les teatralitzades cal sumar-hi els jocs de pistes “el tresor de la Quimeta” i “l'enigma del Ter”, molt utilitzats per famílies. Els diumenges hem comptat amb activitats familiars de descoberta a la vora del riu Ter. El primer i el tercer de cada més s'ha ofert visita a les colònies industrials Rusiñol i Borgonyà. El segon i el quart diumenge s'han dedicat a l'observació d'ocells i a investigar l'estat de salut del riu respectivament. Des del Museu

s'han organitzat també visites a espais patrimonials de Manlleu: el campanar de l'església de Santa Maria, el casal de fabricants de can Puget, o el nucli antic de Manlleu, entre altres.

Cens d'ocells aquàtics hivernants de l'Alt Ter

El Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis- Museu del Ter coordina anualment el cens d'ocells aquàtics hivernants que es porta a terme des dels anys 90 de manera voluntària i en col·laboració amb el Grup de Naturalistes d'Osona, el Grup d'Anellament de Calldetenes-Osona i el GEDENA-Ripollès. El cens d'ocells aquàtics hivernants a la conca alta del Ter abraça des del Ripollès, passant per Osona, fins a l'embassament del Pasteral (la Selva). El dissabte 16 de gener de 2016, un total de

37 observadors van arribar a observar en un sol dia un total de 7.509 ocells, lleugerament superior a d'altres anys. D'entre tots ells, destaquen els gavians (1.700 ocells), que es concentren en les teulades d'unes naus de Roda de Ter per dormir, els esplugabous (126 ocells), que sovint passen la nit en uns saules del passeig del Ter de Manlleu, i els corbs marins grossos (651 ocells), que justament tenen establert al riu Ter a Manlleu una de les principals joques on reposen i dormen.

7509
ocells observats

[Esplugabous (*Bubulcus ibis*) al riu Ter a Manlleu el 21 d'octubre de 2015. Foto: Marc Ordeix – CERM.]

Oficina d'informació turística

El Museu del Ter acull i gestiona l'oficina de turisme de la ciutat. L'any 2016 s'han atès 681 consultes ciutadanes. Des de l'oficina de turisme també s'ofereix un servei de lloguer de bicicletes.

681
consultes

Projectes de recerca de temàtica ambiental

La recerca que du a terme el Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis està associada sobretot a l'avaluació de l'estat ecològic i la biodiversitat de rius i estanys (emprant la vegetació de ribera, els macroinvertebrats aquàtics i els peixos com a bioindicadors), seguiment de projectes de restauració i solucions per millorar la connectivitat dels rius per als peixos. Aquest 2016 el CERM ha seguit col·laborant amb diversos centres de recerca i universitats, responenent a projectes propis i encàrrecs d'altres institucions, com són l'Agència Catalana de l'Aigua, Àrea de Medi Ambient de la Diputació de Barcelona, Institut per al Desenvolupament de les Comarques de l'Ebre i Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de Vic. Per la seva dimensió, es pot destacar el projecte LIFE MIGRATOEBRE (Life Nature, 2014-19), de millora de la migració dels peixos al tram final de l'Ebre.

La recerca sobre patrimoni cultural

La recerca és una part intrínseca de l'activitat del Museu. Totes les exposicions i activitats organitzades impliquen processos de recerca i documentació de major o menor complexitat. La preparació de tallers, visites, guions d'exposicions, presentacions de filmacions, la documentació de col·leccions... la porten aparellada. Tot i així, en aquesta memòria en destaquem alguns exemples.

Recerca sobre els camins de dones. De la masia a la fàbrica.

El Ter i el Llobregat van protagonitzar el procés d'industrialització a la Catalunya interior. Aquest procés va interactuar de formes diverses amb el seu entorn rural. Un dels aspectes més significatius va ser la incorporació de les dones de l'àmbit rural al treball a la fàbrica. Aquestes dones, sovint nenes, es traslladaven a treballar a les fàbriques del Ter des de masies i cases de pagès relativament allunyades i a horaris intempestius, desafiant la foscor, el fred i el cansament. El Museu del Ter està treballant en un recerca, coordinada per la historiadora Marina Cirera, per la recuperació d'aquests camins, i la memòria de les que els donaven vida.

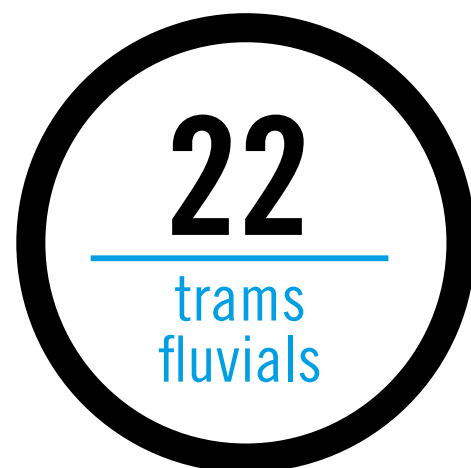
Seguiments de l'estat ecològic dels rius a Osona

El Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis – Museu del Ter el 2016 va estudiar un total de 22 trams fluvials

COMPORTA MESURAR EL CABAL I DETERMINAR LA QUALITAT DE L'HÀBITAT FLUVIAL I EL BOSC DE RIBERA, LA QUALITAT FÍSICOQUÍMICA I LA QUALITAT BIOLÒGICA DE L'AIGUA FENT SERVIR ELS MACROINVERTEBRATS AQUÀTICS

per avaluar l'estat ecològic dels rius i rieres de la comarca d'Osona. Aquest estudi comporta mesurar el cabal i determinar la qualitat de l'hàbitat fluvial i el bosc de ribera, la qualitat físicoquímica i la qualitat biològica de l'aigua fent servir els macroinvertebrats aquàtics (escarabats, cargolins d'aigua, sabaters, cuques de capsa, entre d'altres animalons) com a indicadors de qualitat. Això es fa a la primavera

i, en alguns punts, també a l'estiu. Resumidament, el conjunt del rius i rieres de la comarca d'Osona el 2016 encara mantenien una bona qualitat biològica. Això no obstant, i sobretot als rius Gurri, Rimentol i Meder, que circulen en bona part per la plana agrícola, la qualitat físicoquímica es manté baixa i els nivells de nutrients (nitrogen i fòsfor) hi continuen augmentant respecte de l'any 2015, quan ja se'n va apuntar un cert augment.

Recerca sobre el Ball del Ciri de Manlleu

El Ball del Ciri és una joia del patrimoni cultural manlleuenc. Encara es representa coincidint amb la festivitat de Sant Antoni Abat en el marc de la Festa dels Tonis. És l'entitat organitzadora d'aquesta festa, l'Associació de Sant Antoni Abat – Tonis de Manlleu la que ha estat la responsable, durant almenys els darrers 120 anys, del seu manteniment. Estem parlant, per tant, d'una expressió cultural viva i dinàmica. Tot i la seva importància hi

HI HAVIA UN GRAN DESCONeixEMENT DELS ORÍGENS I L'EVOLUCIÓ DEL BALL

havia un gran desconeixement dels seus orígens i de l'evolució del ball. El Museu, en col·laboració amb un grup d'investigadores dels Tonis de Manlleu i amb la coordinació de Joan Arimany ha promogut aquest treball de recerca per reivindicar i posar en valor el Ball del Ciri.

Inventari dels béns mobles relatius a l'ofici i la indústria de la pell del barri de les adoberies de Vic

Per encàrrec de l'Ajuntament de Vic, el Museu del Ter ha fet aquest inventari dels béns mobles de la indústria de l'adob de pells que resten en l'antic barri de les adoberies, declarat Bé Cultural d'Interès Nacional en la categoria de Zona d'Interès Etnològic. L'inventari és una mostra de l'evolució dels processos productius en el món de la pell, també en les adoberies d'aquest antic barri.

**Les col·leccions del
Museu del Ter**

A finals de l'any 2016, les col·leccions del Museu del Ter estaven formades per un total de 5.389 objectes registrats. D'aquests, 2.598 són de ciències naturals; 2.134 són d'història local, etnologia i ciència i tècnica, i 657 de materials arqueològics procedents de diferents jaciments de Manlleu. Durant el 2016 s'han incorporat a la col·lecció i s'han catalogat 489 nous objectes.

5389

objectes
registrats

**El creixement dels fons de
fotografia local**

El Museu del Ter acull un important fons de fotografia històrica local. Durant l'any 2016 hem continuat treballant en la seva digitalització i documentació. Concretament s'ha finalitzat la digitalització del fons del fotògraf del Voltreganès Josep Costa "Dientes", de 2.459 fotografies de les dècades centrals del segle XX, i s'ha avançat en la documentació del fons. També s'ha finalitzat la digitalització del fons de Jaume Salarich Vila (Manlleu, 1902-1978), que consta de 4.308 fotografies. L'altre gran fons amb el qual s'ha treballant durant l'any 2016 ha estat el fons del fotògraf manlleuenc Rafael Rueda, nascut a Alcaudete l'any 1929. Durant l'any 2016 s'han digitalitzat uns 8.000 negatius i 3.076 fotografies han estat documentades.

**El fons audiovisual de
Carles Molist**

El Museu del Ter acull alguns fons singulars. La primavera del 2016 el Museu del Ter va rebre la donació del material fílmic del fotògraf i activista cultural manlleuenc Carles Molist i Carrera (1949-1997). La donació constava de 458 enregistraments audiovisuals en diferents formats: VHS (221); Beta (89); U-matic (83); Super 8 (65); Compact Disk (1). Es tracta d'imatges de finals dels anys setanta i vuitanta del segle XX, principalment de Manlleu i pobles del voltant.

458

enregistraments

25516
Públic total

3125
Visitants
en grup

4169
Visitants exposicions
temporals

2361
Públics Activitats
de teatre

3304
Públic activitats
acollides

2567
Visitants
individuals

9219
Alumnes

3132
Públic activitats
pròpies

64
Nombre
d'activitats

589
Nombre
de sessions

11
Exposicions
temporals

8
Exposicions temporals de
producció pròpia

2890
Twitter

3935
Facebook

585
Instagram

10335
Visitants
al web

ME MÒ RIA MUSEU DEL TER

www.studidf.com

**MUSEU
DEL TER**

MUSEU DE LA CIÈNCIA
I DE LA TÈCNICA DE CATALUNYA

CERM
Centre d'Estudis
dels Rius Mediterranis
UVIC | UVIC-UCC

**Ajuntament
de Manlleu**

Generalitat de Catalunya
**Departament
de Cultura**

**Diputació
Barcelona**

xarxa de municipis

#Museudelter

#MANLLEU

Passeig del Ter, 2
Tel 93 851 51 76
info@museudelter.cat
www.museudelter.cat

